

Sundhedspolitik for Varde Kommune 2024-2028

Forord

Vi tager udgangspunkt i det enkelte menneske, så du føler dig set og hørt.

Det du kan selv - skal du selv.

Vi støtter og motiverer dig i at mestre eget liv, træffe egne frie valg og leve dit gode liv.

Sådan lyder Social- og Sundhedsudvalgets vision for Social- og Sundhedsområdet i Varde Kommune. Sundhedspolitikken folder visionen ud og beskriver, hvad visionen betyder for dig og din sundhed i dagligdagen. Formålet med politikken er at sætte en retning for hvilke mål kommunen skal arbejde mod, og afstemme de gensidige forventninger mellem dig og Varde Kommune.

Sundhedspolitikken bygger på nogle centrale værdier og principper. I Varde Kommune tror vi nemlig på, at omdrejningspunktet for det gode liv er friheden i at bevare den størst mulige grad af uafhængighed. Og ikke mindst at blive mødt som hele mennesker.

Vi ønsker derfor at skabe de bedst mulige rammer for, at du kan mest muligt selv. Rammer, der gør det sunde valg til det nemme valg. Så du får mulighed for at leve et sundt og aktivt liv. Rammerne skal samtidig sikre, at du får den fornødne hjælp, når der opstår behov for hjælp og støtte.

Det er forhåbningen, at vi med Sundhedspolitikken på bedst mulig vis understøtter dig i at mestre eget liv og sundhed, træffe egne frie valg, og at du føler dig set og hørt i mødet med kommunen.

Sundhed går på tværs af alder og på tværs af fagligheder og områder. Sundhedspolitikken er derfor blevet til i et tæt tværfagligt samarbejde mellem Sundheds-, Børne og Unge-, Ældre-, Beskæftigelses-, Social- samt Kultur og Fritidsområdet. Derudover er det frivillige foreningsliv, almen praksis og Region Syddanmark vigtige samarbejdspartnere i arbejdet med sundhed.

De kommende år bliver det afgørende, at vi sammen giver Sundhedspolitikken liv og dermed fremmer sundhed og trivsel for alle i Varde Kommune.

Sundhedspolitikken er godkendt i Byrådet, xx 2024.

Tina Agergaard Hansen

Formand for Social- og Sundhedsudvalget

Indledning/baggrund

En god hverdag med trivsel og overskud til at klare de udfordringer vi løbende møder igennem livet er vigtigt for alle, og her spiller sundhed en helt central rolle. Sundhed er et komplekst begreb og i bund og grund et meget personligt begreb, der handler om at have både fysisk, psykisk og socialt velvære.

Som kommune ønsker vi at skabe rammer, der gør det muligt for dig at leve et sundt og godt liv. Samtidig vil vi sikre, at du kan få hjælp, når dit helbred er udfordret enten fysisk, psykisk eller socialt.

Kommunens opgaver på sundhedsområdet strækker sig fra det borgerrettede til det patientrettede – og fra sundhedsfremme til plejeopgaver. Politikken peger på de områder, hvor kommunen i de kommende år vil gøre en særlig indsats.

De kommende år vil kommunen stå overfor stadig større udfordringer med at sikre adgang til velfærdstjenester inden for de givne økonomiske rammer. Samtidig er der en række samfundsmæssige tendenser, hvor sundhed og trivsel udfordres:

- Flere børn og unge oplever at mistrives mentalt.
- Flere oplever at være ensomme.
- Antallet af borgere med kroniske sygdomme stiger herunder også antallet af borgere med flere kroniske sygdomme.
- Derudover stiger andelen af ældre borgere, og deres funktionsniveau er afgørende for, hvor meget støtte, pleje og genoptræning, de har behov for.

Dette skaber et behov for prioritering af kommunens indsatser. Samtidig understreger det betydningen af både det interne samarbejde på tværs af kommunens fagområder og samarbejdet mellem kommune, sygehus og almen praksis.

Sammenhæng med andre politikområder

Sundhedspolitikken kan ikke afgrænses til særskilte arenaer eller aldersgrupper, men går på tværs af fagområder og livsfaser. Derfor har de øvrige fagområder i kommunen også fokusområder af sundhedsmæssig karakter, der spiller sammen med sundhedspolitikens fokus:

- Børne- og Ungepolitikken, hvor der er fokus på læring, trivsel og chancelighed. Dette sker blandt andet gennem tidlig investering i børn og unges udvikling, trivsel og sundhed – og fokus på børn og unges muligheder for at deltage i fællesskaber.
- Beskæftigelsesområdet, hvor der er fokus på at understøtte tilknytning til arbejdsmarkedet fordi det forebygger mistrivsel og ensomhed. Derudover er der særlig fokus på at støtte mennesker med en fysisk eller psykisk lidelse til at få eller bibeholde en arbejdsmarkedstilknytning ved hjælp af handicapkompenserende ordninger som f.eks. specialindretning og personlig assistance.
- Fritids-, Idræts- og Kulturpolitikken, hvor der er fokus på foreninger, frivillighed og faciliteter. Herunder at der skal være plads til alle i foreningslivet – også børn og unge med handicap og socialt udsatte.
- Klima og Miljøpolitikken der med fokus på klimaudfordringerne ønsker at underbygge det gode liv for borgerne gennem bl.a. cyklisme.
- Ældre- og værdighedspolitikken, hvor der blandt andet er fokus på frihed til at mestre eget liv, livskvalitet og værdighed, tryghed, pårørende og frivillige.
- Social og Handicappolitikken, hvor der er blandt andet, er fokus på borgernes ønsker, håb og drømme for fremtiden samt en individuel tilgang til borgerens potentiale. Samtidigt er der blik for livets faser, og et langt og bredt lys på i planlægningen og koordineringen af borgerens forløb.

Desuden er nedenstående rammer med til at forme politikken og de afledte strategier og handleplaner:

- Sundhedsaftalen i Region Syddanmark 2024-2027
- Sundhedsstyrelsens krav og anbefalinger
- Sundhedsprofilen 2021, herunder kommentarer fra de politiske udvalg i Varde Kommune
- Byrådsgrundlaget
- De otte nationale mål for sundhedsvæsenet

Varde Kommune er forpligtet til at medvirke til og arbejde henimod at indfri Sundhedsaftalens vision og målsætninger, hvilket kræver samarbejde på tværs og en række forskellige indsatser. Hvor Sundhedsaftalen fastsætter rammerne for det tværsektorielle samarbejde, fastsætter Sundhedspolitikken og den tilhørende sundhedsstrategi yderligere rammerne omkring samarbejdet mellem de kommunale fagområder samt samarbejdet med civilsamfundet herunder foreninger og frivillige. Det betyder også, at politikken ikke er udtømmende for Varde Kommunes arbejde med sundhed.

Sundhedsaftalens mål

Den overordnede vision sundhedsaftale er at udvikle det samlede sundhedsvæsen og skabe mere lighed i sundhed for hele den syddanske befolkning. Denne vision udfolder sig i fire underliggende visioner

- Vi samarbejder om børn og unges mentale trivsel
- Vi samarbejder om flere sunde leveår via sundhedsfremme og forebyggelse
- Vi samarbejder om at skabe sammenhæng
- Vi samarbejder om at skabe gode overgange

Målgruppe

Sundhed og sundhedsfremme kan ikke afgrænses til særskilte aktører eller aldersgrupper. Eksempler herpå kan være;

- At fysisk aktivitet i skolerne påvirker børn og unges indlæringsevne positivt, og folkeskolen er lovmæssigt forpligtet til at tilrettelægge undervisningen, så eleverne i gennemsnit får 45 minutters bevægelse om dagen.
- At der i skoler, dagtilbud, sundhedspleje, tandpleje, PPR og Børn og Familie arbejdes med tidlig indsats i forhold til børns udvikling, trivsel og sundhed.
- At Jobcenteret i stigende grad integrerer Sundhedsfremmende indsatser i beskæftigelsesindsatser og i tilbud til sygedagpengemodtagere. Målet er at genvinde arbejdsparatheden, og dermed skabe rammerne for en hurtigere og bæredygtig tilbagevenden til arbejdsmarkedet.
- At Social og Handicapområdet implementerer sundhedstjek til borgere på botilbud.
- At trivsel og fællesskaber står højt på dagsordenen både nationalt og lokalt – med mange engagerede aktører.
- At rekreative områder til borgerne er både i sundheds- og planområdets interesse.
- At øget aktiv transport som gang og cykling både vil medvirke til at reducere CO2-udledningen og samtidig er sundhedsfremmende.
- At Kultur og Fritidsområdet i høj grad bidrager til gode sundhedsfremmende rammer i kommunen.

Sundhed bliver på den måde integreret i forskellige fagområders aktiviteter for at sikre bedre trivsel og hverdagsliv gennem et aktivt og sundt liv for borgere i alle aldre.

Sådan bliver politikken til hverdag for borgerne

Forud for formuleringen af politikken, har Udvalget for Social og Sundhed formuleret en vision, som sætter rammen for politikken. Politikken sætter ord på de overordnede mål for sundhed i Varde Kommune.

En tilhørende sundhedsstrategi håndterer de temaer, der er behandlet i politikken. Strategien beskriver den nuværende status og de mere konkrete og målbare mål for området.

Ud fra strategien udarbejdes egentlige handleplaner for de forskellige delområder, der beskriver:

- Helt konkrete aktiviteter, der skal til for at indfri målene
- Hvem der udfører aktiviteterne
- Tidsplaner for at indfri aktiviteterne
- Implementeringsplaner for at følge op på målene.

Derudover tilpasses udviklingsplanerne for Center for Sundhedsfremme og Center for Træning og Rehabilitering og vil fremadrettet fungere som handleplaner for de to enheder.

Grundlag

Kvalitet og tværfagligt samarbejde udgør fundamentet for kommunens sundhedsindsatser.

Gennem fokus på **kvalitet** sikres det, at borgerne får den bedst mulige pleje og behandling. Vi bygger vores indsatser på viden og evidens – eksempelvis fra Sundhedsstyrelsen og andre nationale myndigheder.

Løbende evaluering og kvalitetssikring er vigtigt for at identificere områder, der kan forbedres, og sikre en kontinuerlig udvikling af tilbuddene.

Samtidig er **tværfagligt samarbejde** afgørende for at skabe sammenhængende og effektive sundhedsindsatser. Sundhed går, som beskrevet under målgrupper og sammenhæng med andre politikområder, på tværs af aldre og livssituationer – og kan ikke afgrænses til særskilte aktører. Sundhedsopgaven er tværgående og tværfaglig. Der er brug for samarbejde såvel internt i kommunen som med sygehus, almen praksis, foreningsliv m.fl. Et tæt samarbejde mellem kommunen og borgerne er afgørende for at skabe en sundhedsindsats, der er tilpasset borgernes behov og ønsker.

Civilsamfundets rolle i at skabe fællesskab og fremme sundhed

Fællesskaber spiller en afgørende rolle for menneskers trivsel. Her kan frivillige fællesskaber noget helt særligt. I Danmark har vi en lang tradition for frivillighed og foreningsdannelse i civilsamfundet.

Betydningen af fællesskab for at opretholde et godt helbred bliver mere og mere tydelig, jo mere vi lærer om mental sundhed. Vi ved at vores mentale sundhed kan styrkes gennem aktivitet, fællesskab og meningsfuldhed. Derfor er Varde Kommune partner i ABC for mental sundhed, der dækker over begreberne:

- Act (gør noget aktivt)
- Belong (gør noget sammen)
- Commit (gør noget meningsfuldt)

Fællesskaber giver os følelsen af høre til. Det er meningsfyldt at være med i et fællesskab. Både som frivillig og som deltager – her kan vi være noget for hinanden. Samtidig kan fællesskaber være med til at understøtte sunde vaner.

Sundhedsfremme og forebyggelse er ikke bare en opgave for den enkelte eller for kommunen. Det er en opgave, der løses bedst i fællesskab. Et aktivt hverdagsliv med meningsfulde aktiviteter er vigtigt for at fremme trivsel og mental sundhed – og forebygge ensomhed. Civilsamfundet spiller en stor og vigtig rolle i forhold til sundhedsfremme, fællesskab og brobygning. Varde Kommune vil derfor i samarbejde med frivillige foreninger og andre fællesskaber i civilsamfundet bygge bro og skabe rammer for, at du kan deltage – også selvom du har behov for støtte.

Vi er nysgerrige på muligheder for nye partnerskaber om sundhed i fællesskab – med eksempelvis frivillige, lokalsamfund og det private erhvervsliv.

Derfor gør vi os umage for at:

- Samarbejde med frivillige, foreninger, fritidstilbud og private aktører. Eksempelvis ved at samarbejde med og henvise til tilbud i regi af blandt andet Frivillighuset, Mødrehjælpen, Kræftens Bekæmpelse.
- Bygge bro til fællesskaber i civilsamfundet.
- Anerkende dit frivillige arbejde, så du mærker, at dit bidrag til fællesskabet har værdi – uanset hvem du er, og hvad du kan.
- Sundhed tænkes ind på alle fagområder og i alle indsatser.
- Arbejde gruppeorienteret, fordi der kan skabes fællesskaber som videreføres i civilsamfundet.
- Være nysgerrige på nye muligheder for samarbejde og partnerskaber.

Boks: Varde 2030

Reformsporet "Sammen om fællesskab og sundhed" fra Byrådets arbejde med Varde 2030 indgår som en del af dette fokusområde.

Børn og unges trivsel og mentale sundhed

Blandt børn og unge oplever flere at mistrives mentalt. Vores mentale sundhed har afgørende betydning for vores helbred og sundhed samt på vores evne til at klare os godt både socialt, uddannelsesmæssigt og økonomisk. Og vi ved, at mental sundhed kan styrkes gennem aktivitet, fællesskab og meningsfuldhed.

Tankegangen i ABC for mental sundhed er med til at kvalificere kommunens sundhedsfremmende indsatser og formulere et fælles sprog og en fælles ramme på tværs af forvaltningsområder. I Varde Kommune står vi nemlig sammen om at skabe gode rammer for trivsel og mental sundhed i hverdagen for vores børn og unge. De er fremtidens helte. Derfor er der brug for rammer, der fremmer trivslen for alle – og for særlige tilbud til dem, der oplever udfordringer og mistrivsel.

Vi tror på, at friheden i at kunne selv er helt afgørende for at du kan leve dit gode liv. Det du kan selv, skal du selv. Vi vil prioritere vores hjælp til dem, der ud fra en faglig vurdering har behovet. Den rigtige støtte kan derfor være forskellig for den enkelte. Det betyder også, at nogle tiltag er for alle, mens andre tiltag kun er for nogen. Støtten skal tage udgangspunkt i det, der er vigtigt for, at du oplever at have et meningsfuldt liv.

Derfor gør vi os umage for at:

- Sikre gode rammer for bevægelse i hverdagen.
- Børnenes skoledag er aktiv og varieret med fokus på deltagelsesmuligheder.
- Arbejde målrettet på at fremme trivsel for alle børn og unge i vores dagtilbud og skoler.
- Sikre en tidlig indsats til børn med mistrivsel.
- Du bliver mødt af engagerede og fagligt kompetente medarbejdere med blik for hele din situation.
- Du bliver set og hørt, og at vi forholder os til og handler på det, du kommer med.
- Vi aldrig giver op.

Boks: Varde 2030

Reformsporet "Børn og Unges trivsel og sundhed" fra Byrådets arbejde med Varde 2030 indgår som en del af dette fokusområde.

Når helbredet svigter

I løbet af livet møder vi alle udfordringer. Det kan være kortere eller længerevarende sygdom, skader eller andet, som påvirker vores helbred, sundhed og trivsel. I Varde Kommune ønsker vi at understøtte dig i at leve dit gode liv og har fokus på din trivsel – også når helbredet svigter, og der opstår udfordringer, hvor du får brug for hjælp og støtte. Det gælder uanset alder og sundhedsmæssig udfordring. Og alle livssituationer fra barn til voksen.

Vi arbejder for lighed i sundhed med afsæt i, at alle skal det, de selv kan. Derfor vil dit forløb blive tilrettelagt individuelt ud fra de givne standarder i kommunen – så forløbet passer til dit behov, og kommunens ressourcer fordeles bedst muligt.

Vi ved, at dine pårørende – både forældre, søskende, partner og børn – spiller en vigtig rolle i dit forløb. Og derfor vil vi gøre vores for at inddrage og støtte dem i forløbet.

Vi vægter tidlig indsats og rehabilitering – for at sikre, at du fortsat kan så meget som muligt selv. Det er derfor vigtigt, at du møder et stærkt hold, hvor de forskellige faggrupper er opdateret med den nyeste viden. Samtidig har vi specialister i f.eks. rehabilitering og kroniske sygdomme, som kan rådgive og være tovholdere i komplekse forløb.

Det tværfaglige samarbejde er vigtigt for, at du møder en helhedsorienteret indsats. Det gælder både internt mellem de forskellige faggrupper i kommunen, men også med andre aktører, når du f.eks. har behandlingsforløb hos egen læge og på hospitalet.

Derfor gør vi os umage for at:

- Støtte og motivere dig i at mestre dit eget liv med de indsatser, der passer bedst til dig, så du får et individuelt tilrettelagt forløb ud fra de givne standarder i kommunen.
- Bryde med ulighed. Vi prioriterer vores indsatser efter, hvor behovet er størst, og vi har den største forpligtigelse.
- Være tydelige omkring de forventninger, vi har til dig.
- Inddrage dig i dit forløb også i forbindelse med overgange mellem aktører.
- Have fokus på sammenhæng og samarbejde mellem alle relevante aktører.
- Du møder fagligt dygtige medarbejdere.
- Koordinere dit forløb, hvis du ikke selv er i stand til det.
- Benytte teknologi og digitale løsninger.
- Inddrage og støtte dine pårørende – uanset din alder og livssituation.

Boks: Varde 2030

Reformsporet "Rehabilitering" fra Byrådets arbejde med Varde 2030 indgår som en del af dette fokusområde.